

NASZE ABC

Przed nowym rokiem szkolnym

Państwo jest obowiązane dać oświatę elementarną wszystkim. Stare konstytucje zapewniały naukę bezpłatną również w szkołach wyższego typu, utrzymywanych przez państwo i samorządy. Nowa konstytucja pomija to zagadnienie milczeniem.

Mnożą się przykłady nakładania na dzieci, zgłaszające się do szkół 7-klasowych z poza okręgu szkolnego, specjalnych opłat na rzecz gminy, bo „gmina obowiązana jest dać miejsce w szkole tylko swoim dzieciom”. Oddawanie dziecka zbyt wcześnie pod opiekę ludzi obcych nie jest zgodne ani z myślą pedagogiczną, ani z obowiązkami rodziny. Ale mus — to wielki pan.

Sieć szkół średnich ogólnokształcących, utrzymywanych przez państwo, jest bardzo niejednorodna. Jest dość zgószczona w województwach południowych i zachodnich, a wręcz niedostateczna w Kongresówce i w województwach wschodnich, gdzie je uzupełniało zawsze drogie szkolnictwo prywatne. Rząd polski od szeregu lat stwarza jednolite warunki dla wszystkich dzielnic. Wprowadził opłaty w szkołach państwowych i samorządowych prawie tak samo wysokie, jak je mają szkoły prywatne. Część szkół średnich zwinął, względnie połączył. A jak będzie z liceami — to jeszcze zobaczymy, gdy rząd zacznie znosić dwie najwyższe klasy w gimnazjach i tworzyć oddzielne licea.

Szkoła średnia ogólnokształcąca i zawodowa stała się w całej Polsce szkołą mało dostępną i drogą. Nie zmienia tego stanu t. zw. ulgi w opłatach. Są one bardzo ograniczone. Dla mieszkających wsi, a więc 70 proc. ludności kraju, zapłacenie ponad 200 zł. opłat, wydatek na książki, przybory szkolne, mundur oraz utrzymanie dziecka w mieście, stanowią ciężar ponad siły. — W tych warunkach rolnik wycofuje się odrazu. Nauczyciel, pocztmistrz, policjant, czasem rzemieślnik próbuje posłać do szkoły w mieście przynajmniej jedno dziecko. Bo cóż z nim zrobi, gdy dorosnie?

Warunki, w jakich pracuje i uczy się młodzież uniwersytecka, są opinii publicznej lepiej znane. Ze co roku skreślenie z listy studentów z powodu niezapłacenia czesnego grozi tysiącom akademików, że tylko ofiarą pomocy społeczeństwa częściowo ratuje ich jest fakt powszechnie znany. Wniosek jest jasny: obecny system szkolny daje przy wilej dzieciom bogatszych rodzin.

Państwo ma obowiązek zorganizować dobrą sieć szkolnictwa powszechnego. Państwo ma obowiązek uprzywilejować ogółowi młodzieży, nadającej się do szkół wyższych, dostęp do tych szkół. Państwo ma obowiązek pomóc młodzieży ubogiej, a zdolnej, w jej walce o wiedzę i to pomóc w podwójnej formie: a) uwolnić ją od wszelkich opłat i b) dać stypendium na utrzymanie.

W organizowaniu pomocy opieki musi wziąć żywy udział również całe polskie społeczeństwo.

Dochodzimy do punktu szczególnie przykrego. Społeczeństwo od wielu pokoleń doceniało znaczenie pomocy dla uczącej się młodzieży. Mielśmy też jeszcze pod zaborcami tysiące fundacji. Okres wojny, a potem dewaluacji położył je prawie wszystkie. Ocalały tylko te, które posiadały ziemię lub domy. Polska nie poczuła się do obowiązku rewitalizacji kapitałów fundacji, choćby dla podtrzymania dalszej ofiarności.

Huraganowa burza rozpętała się na Bałtyku

WIELKA WIEŚ, 27. 8. Od środy rozpętała się na Bałtyku huraganowa burza przy wietrze północnym. W czwartek morze w porcie rybackim w Wielkiej Wsi zatopiło 5 motorowych katarów, stojących na prowizorycznej konstrukcji palowej oraz uszkodziło nieumocnioną kamieniami część mola. Jacht „Temida”, znajdujący się w porcie, na skutek zerwania kotwicy wyrzucony został na brzeg. Robotnicy zabezpieczając materiał, znajdujący się w porcie Szkoły są poważnie. Jacht „Temida I” ma nadwyróżnione nasady masztów i znisziona przez fale nadbudówkę sternika. Jacht był ubezpieczony. Próby ściągnięcia jachtu rozpoczną się z chwilą uspokojenia się morza.

GDANSK, 27. 8. Spowodu burzy szalejącej nad Bałtykiem, osiadł na mieliźnie w pobliżu Bohnsack na terenie W. Miasta statek polski „Carmen”, należący do firmy armatorskiej „Vistula”, kursujący regularnie między Gdynią a Tczewem. Zaalarmowane holowniki gdańskie ściągnęły statek po kilkunastu godzinach pracy z mieliżny.

W pobliżu miejscowości Pasewark, w odległości 1000 mtr. od brzegu, zarzucił na morzu kotwicę dwumasztowy szkuner „Marie Alice” z Gdyni, który poniósł awarię i nie jest w stanie dojechać o własnych siłach do lądu. Dwaj marynarze szkunera uratowali się przy pomocy łodzi.

Zeglarz Polak Bogumił Sojecki z Gdańska jechał podczas burzy jolką olimpijską w pobliżu kapieliska Jelitkowo na terenie W. Miasta. Jolka przewróciła się na skutek silnej fali. Nikt z rybaków nie pociągnął mu na pomoc.

wkrótce jednak nadbiegło dwóch członków tow. ratunkowego z Brzeźna, którzy mimo silnie wzburzonego morza rzucili się do wody, ratując zarówno Sojeckiego jak i jolkę.

Statek szwedzki „Marieholm”, utrzymujący regularną komunikację między Sopotami a państwami skandynawskimi, nie był w stanie o własnych siłach wyjechać z Sopot. Ruszył on dopiero po kilkunastu godzinach opóźnienia przy pomocy zawezwanych holowników.

Statek niemiecki „Kaiser”, na-

leżący do linii Niemcy — Prusy Wschodnie, walczył z wielkimi trudnościami przy wjeździe do Sopot.

GDYNIA, 27. 8. Statek szwedzki „Pravalla” po wyjściu z Gdyni z ładunkiem węgla osiadł w środe na mieliźnie w pobliżu cypla helskiego. W czwartek popołudniu ściągnięty został z mieliżny przez holowniki wydziału holowniczo-ratowniczego Żegluga Polskiej „Tytan” i „Atlas” i przyholowany do portu gdyńskiego, gdzie naprawione zostaną uszkodzenia, jakie statek odniósł.

Stalin tępi zawzięcie swoich przeciwników we własnej partii

MOSKWA, 27. 8. Na ostatnim zebraniu partyjnej organizacji związków pisarzy sowieckich powzięto uchwałę, wydającą ze związku Katajewa za utrzymywanie kontaktu z trockistami. Przed powzięciem tej uchwały zapytano obecnego na zebraniu Katajewa, jak postąpiłby z członkiem partii, przyjmującym wskazówki od Trockiego. Katajew odpowiedział, że wykluczyłby go z partii. „Wniosek” ten uchwalono jednogłośnie.

Z opisu zebrania związku pisarzy sowieckich, zamieszczonego na łamach „Prawdy”, wynika, że nurtują w nim różne prądy ideologiczne oraz, że w organizacjach pisarzy sowieckich pbszczęgólnych republik np. w Armenii tkwią liczni trockiści. W moskiewskiej organizacji pisarzy sowieckich jako trockistów wymieniają

nazwiska Terebinska - Druckaja, Darator Rozjenow, Telewanski.

MOSKWA, 27. 8. Plenum centralnego komitetu partii bolszewików Gruzji uchwaliło adres holdowniczy do Stalina. Adres ten aprobuje z zadowoleniem decyzję prokuratury o przeprowadzeniu dokładnego i surowego śledztwa w sprawie Bucharina, Rykova, Radka, Piatakowa i innych członków obozu trockistów, domagając się surowej kary. Adres zwraca również uwagę na działalność nacjonalistów kaukaskich, którzy „świadczą się za kontrrewolucją trockistowsko - ziniowiewowską i dywersyjną”.

Zawarte w powyższym adresie zdania są dowodem, że rozstrzelani Ziniowiew, Kamieniew i towarzysze nie stanowili grupy odosobnionej w społeczeństwie sowieckim. Świadczy o tem również ponad wszelką wątpliwość artykuł dzisiejszej „Prawdy”, która mówi o zagnieżdżeniu się trockistów w organizacjach partyjnych w okręgu Dniepro - Petrowszczyzny. Trockiści ci stali na czele organizacji partyjnych i znajdowali poparcie nie tylko w organizacjach prowincjonalnych, lecz nawet u samego przewodniczącego okręgowego komitetu wykonawczego Jagryłowa oraz u kierownika wydziału propagandy

Oddziały gwardji cywilnej opuszczają rząd madrycki

PARYŻ, 28. 8. Z Hendaye donoszą, że podczas wczorajszych walk w górach Guadarama powstańcy odnieśli szereg sukcesów. Walczący po stronie wojsk rządowych oddziały gwardji cywilnej przechodzą gremjalnie na stronę powstańców. Oddziały te umożliwiły m. in. wojskom powstańczym zajęcie przesmyku górskiego Navaria w Sierra Guadarrama, posiadającego ważne strategiczne znaczenie dla dalszej akcji w kierunku Madrytu.

Walka na tym odcinku była niezwykle krwawa. Przejście gwardji cywilnej przechyliło sz-

lę zwycięstwa na stronę powstańców, których akcja popartą została przez 3 eskadry samolotów, ostrzeliwujące wojska rządowe z nieznacznej wysokości, ogniem karabinów maszynowych.

Na Oviedo, oblegane przez milicję ludową, maszeruje silna kolumna wojsk powstańczych.

Według doniesień z Palma na Majorce, wojska rządowe, które lądowały na wyspie, zostały całkowicie rozbite.

Dwie trzecie Hiszpanji w rękach gen. Franco

PARYŻ, 28. 8. W przemówieniu wygłoszonym wczoraj przed mikrofonem radjostacji sewileńskiej, gen. Queipo de Llano podkreślił, że obecnie zaledwie 1/3 część Hiszpanji znajduje się w rękach rządu madryckiego. Obeszary ten w ciągu najbliższych dni zmniejszony będzie do 1/5.

Dola robotnika w Madrycie

SEVILLA, 28. 8. Radio powstańcze donosi: Robotnicy w fabrykach w Madrycie wbrew ustawie o 8-godzinny dzień pracy pracują po 10 godzin na dobę po bierając płacę tylko za 8 godzin. Brak w stolicy kawy i cukru.

Wojewoda Gnoński na inspekcjach

Wojewoda krakowski pułk. Gnoński przeprowadza intensywnie inspekcje poszczególnych urzędów swego województwa. Ostatnio w towarzystwie dyrektora Krzyżaka przeprowadził inspekcję agend lokalnych komitetów Funduszu Pracy w powiecie wadowickim, poczem udał się do Sułkowiec i Zembrzy, które są jak wiadomo, ośrodkiem przemysłu garbarskiego.

Jak się dowiadujemy inspekcje wypadły pomyślnie, gdyż wojewoda nigdzie nie stwierdził uchybień w urzędowaniu.

Zatarg ze Stalinem wdowy po Leninie

BERLIN, 28. 8. Z Moskwy donoszą, że pomiędzy Stalinem a wdową po Leninie Nadieżdą Krupską wybuchł zatarg. Krupskaja wyraża się podobno ostro o straceniu Ziniowiewa i Kamieniewa. Grozi jej, jak mówią, aresztowanie i banicja z Moskwy.

Urząd prokuratorski zaapelował w procesie adw. Hofmokl-Ostrowskiego

W głośnym procesie stołecznego adw. Zygmunta Hofmokl - Ostrowskiego (ojca), który skazany został na jeden miesiąc aresztu pod zarzutem obrazu Sądu w telegraficznej zapowiedzi apelacji wysłanej w procesie trucielskim Grzeszolskiego, wpłynęło wczoraj zgłoszenie odwołania przez Urząd Prokuratorski. Oskarżyciel publiczny w sprawie wytoczonej adw. Hofmokl - Ostrowskiemu, prokurator Dryjski, uznając że zastosowany wymiar kary jest zbyt niski, zapowiedział apelację do Sądu Okręgowego w Sosnowcu.

Dруга sprawa z niekończącymi

Konfiskata organu Z. Z. Z.

Wczoraj zajęty został z nakazu władz administracyjnych nakład tygodnika „Front Robotniczy” Nr. 43/4. Jak wiadomo „Front Robotniczy” jest organem aggrupowania Związku Związków Zawodowych.

Konfiskata tygodnika Z. Z. Z. nastąpiła wskutek artykułu o polityce zagranicznej.

Rozbiórka baraków na Żoliborzu i eksmisja 5.000 lokatorów

Jeszcze od 1915 r. na Żoliborzu przy ul. Ks. Felińskiego 1 mieszczą się drewniane baraki, wybudowane swego czasu przez okupantów niemieckich. Baraki te początkowo służyły za kwaterę dla reemigrantów z Rosji. W następstwie teren odpowiednio powiększono, poczem wybudowano szereg dodatkowych drewnianych baraków. W chwili obecnej było 66 budynków, w tej liczbie kilka starych wagonów kolejowych. Wagony zburzono w końcu r. ub.

W schronisku miejskim, które podlega Wydziałowi Opieki Społecznej Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, zamieszkuje około 5000 niezamożnych mieszkańców. Od kilku dni z polecenia Zarządu Miejskiego, z wiedzą Komisariatu Rządu, robotnicy przystąpili do burzenia baraków. Upřednio mieszkańcy są usuwani stopniowo, w anarcho wolnych miejsc w schroni-

skach dla bezdomnych na Annapolu lub w „Polusie” (Lubelska 30/32).

Od kilku dni na miejscu rozbiórki — czuwa policja. Do żadnych ekscesów nie doszło.

Eksmisja oraz burzenie baraków potrwa jeszcze przez cały przyszły rok, t. j. w miarę przydzielania nowych pomieszczeń dla bezdomnych. Po zburzeniu baraków teren będzie rozparcelowany, celem budowy dalszych domów.

Drożyzna we Francji

PARYŻ, 28. 8. (ATE). Z dniem 1 września cena mleka w Paryżu podwyższona zostanie o 10 centymów na litrze. W Bordeaux cena chleba z dniem 31 sierpnia podniesioną zostanie z 1,90 fr. za klg. na 2 fr. W Paryżu od 1 września cena gazu wzrośnie z 95 centymów na 98 centymów.

Propaganda buntu w szeregach armji czerwonej

LONDYN, 28. 8. „Daily Express” przynosi dziś na pierwszej stronie tłustym drukiem wiadomość, że szef GP, na tajnej konferencji ze Stalinem otrzymał pełnomocnictwa aresztowania każdego kogo uważa za wroga Stalina. Podjęta obecnie „czystka” w szeregach komunistycznych jest największą jaką kiedykolwiek miała miejsce w historii Sowietów. Ostatnio aresztowano 4-ech generałów Schmidta, Sapożnikowa, Kuzniecowa i Tulijna, co w związku z poprzednimi aresztowaniami, zdaniem „Daily Expressu”, — wskazuje na daleko posunięte przygotowania spisku w armji czerwonej, którego celem być miało zamordowanie Woroszyłowa. Na Kremlu otrzymano ostatnio doniesienia z licznych miast garnizonowych w Sowietach, że wśród żołnierzy rozrzucone są masowe ulotki, wzywające do buntu przeciwko obecnym władcom Sowietów. Ulotki te zawierają odezwę następującej treści: „Trocki, wasz wódz, który stworzył armję sowiecką, przebywa na wygnaniu. Walczcie za niego! Pomścicie Ziniowiewa i Kamieniewa!”

Nota powstańców do rządu francuskiego

PARYŻ, 28. 8. Z Burgos donoszą, że tymczasowy rząd narodowy

Znikło mnóstwo burs i zakładów wychowawczych. Na innych położyli rękę oficjalni państwowi wychowawcy. Opłaty w bursach i zakładach wypędziły z nich wszystkich zbyt finansowo słabych. A ofiarności społeczna i działalność instytucji tego typu zanikły niemal w całości.

Mamy zatem warunki kształcenia się młodzieży szerokiach warstw społecznych gorsze dziś, niż przed laty.

Trzeba pobudzić do czynu społeczeństwo i jego organizacje społeczne i humanitarne. Trzeba zorganizować ruch masowy za reformą ustroju szkolnego i zniesieniem opłat dla ubogiej młodzieży.

W Polsce warunki szkolne muszą być lepsze, niż były w okresie niewoli.

STARY

Podróżuj samolotem